

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In Qua Tractatur De Impedimentis Matrimonii, Usu Et Divortio

Bosco, Jean a

Lovanii, 1685

Concl. XX. Vir promotus ad ordines sacros, remanens in sæculo tenetur
alere uxorem: secùs vir innocens adulteram.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73448](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73448)

moveri ad minores Ordines? Ad majores requiritur quidem titulus sustentationis: sed quòd ille titulus debeat esse beneficium, & non sufficiat patrimonium, nusquam in jure reperitur. Ergò ex hoc, quòd conjugatus non possit habere beneficium simul cum uxore, non bene inferitur, quòd debeat vivere continentiam, ut promoveatur ad minores Ordines; imò etiam ad Majores; quia possit habere sufficiens patrimonium ad honestam sustentationem.

*Auctor ab
ea recedit.*

Ex quo ergò probatur? dicto cap. fin. non requiritur nisi voluntas intrandi Religionem, aut suscipiendi Ordines sacros. Censentur autem, cum hac voluntate non posse stare licitum usum conjugalem? Clarum est, quòd cum voto intrandi Religionem, aut suscipiendi Ordines sacros, conjugatus licet possit redire ad uxorem suam, quousque Professionem emisserit, aut sacros Ordines susceperit. Pontifex tantum requirit voluntatem intrandi Religionem, aut suscipiendi Ordines sacros; quòd ergò potestate Glossator sup. requirit votum continentiam? Ipius non est condere novos Canones, sed jam conditos explicare. Gratis autem dicit, seu explicat, Pontificem hic per voluntatem intelligere votum continentiam ante Professionem, aut susceptionem Ordinis sacri.

*717.
Occurrit ob-
jectioni.*

Scio Canonibus definitum esse, ut uxor illius, qui intrat Religionem, aut suscipit Ordinem sacrum, viveat saltem continentiam; sed quòd ipse, qui intrat Religionem, aut Sacris initiatur, antecederet debeat vivere continentiam, ubi scriptum reperitur? Paginam fractam, folio nullo. Cur ergò obligabimus conjugatum ad votum continentiam ante Professionem, aut susceptionem Ordinis sacri? Non video fundamentum, seclusam consuetudine.

Certum est, quòd ex natura rei non repugnet, conjugatum, etiam sine ulla voluntate aut voto continentiam, suscipere minores Ordines. Nec apparet aliqua naturalis inconvenientia, quòd conjugatus, postquam recepit minores Ordines, antequam ascendat ad majores, ad uxorem suam redeat, eique copuletur.

Atque hic fuisset finis presentis Sectionis & totius Operis, nisi aliquis me interrogasset: numquid facta legitima separatione conjugum, vir adhuc tenetur prestare alimenta uxori? Respondendo:

CONCLUSIO XX.

Vir promotus ad Ordines sacros, remanens in sæculo, tenetur alere uxorem: secus vir innocens adulteram.

*718.
Vir tenetur
alere uxorem.
Averſa.*

Tenetur, per se loquendo, vir (utor verbis Averſæ de Matr. q. 22. sect. 4. in principio.) ad alendam uxorem: sub alimentis comprehendendo victum, vestitum, habitaculum,

Bosco de Matrim. Pars II.

famulatum, & quæcumque ad humanam vitam necessaria sunt. Estque res clara ex omni humano jure & usu. Et ex natura ipsa Matrimonij apud omnes Gentes & Nationes: cum vir sit caput uxoris & familiæ, eique incumbat familiam totam regere ac sustentare, & uxorem tamquam sociam & consortem habere, atque ad eò in omnibus providere.

Imò etiam ex parte mulieris viro traditur dos, ad alendam scilicet ipsam uxorem, & onera communia Matrimonij sustinenda. Ita tamen, quòd etiam si vir uxorem indotatam ducat, adhuc tenebitur illam alere: quia dum confenſit illam absque dote ducere, ad hoc ipsum se obligavit: & cum uxor alenda sit, ab ipso utique viro alere debet. Et similiter, si modicam dote contentus fuit, debet quoque ex integro, & in totum alimenta prestare, teneturque in omnibus providere, juxta qualitatem ac decentiam personæ & familiæ, & consuetudinem patriæ, quantum ipse poterit. Et hæc tota obligatio est de justitia, ut patet. Hactenus Averſa.

Idem traditur ei dos.

Sed quoniam quæ per se vera sunt, per accidens aliquando falsunt; hinc restat videndum, quo casu per accidens cesset hæc obligatio alimentorum. Atque in primis (ut notat Sanchez lib. 9. disp. 4. n. 20.) quando uxor absque viri culpa, propria temeritate ab ejus consortio recedit, alenda minimè est à viro.

719.

Si mulier temeraria recedat, cessat hæc obligatio.

Quia (inquit ille) uxor debet esse in viri obsequio, cap. *Hæc imago*, 33. q. 5. ubi ex Aug. probatur, quòd mulier debeat esse viro subjecta. Porro subjecta non est, quæ suam temeritate recedit; ac proinde receptura non est alimenta, alioqui sibi debita. Qui enim non facit, quod debet, non recipit quod oportet; arg. l. *Si ea conditione*, 3. Cod. de Condict. insert. in fine: *Cum sua sponte scriptura testamenti non obtemperaverit, ad petitionem non admittitur.*

Probatio.

Si autem viri culpa, ut ob ejus sævitiam, recedat uxor, alenda est. Nam (inquit idem Auctor) cum ipsi non imputetur in viri obsequio non esse, sed culpæ viri id tribuendum sit; perinde censendum est, ac si in viri obsequio esset; arg. l. 24. ff. de Condit. & demonst. *Jura civili receptum est, quotiens per eum, cujus interest conditionem impleri, sit, quominus impleatur, ut perinde habeatur, ac si impleta conditio fuisset.* Cum ergò viri intersit, ut mulier ei præstet obsequia, & per eum fiat, quominus præstentur, perinde haberi debet, ac si præstita fuissent.

720.

Secus si ex culpa viri.

Hæc autem ad eò vera sunt (auctore Sanchio sup. n. 21.) ut quando suam culpam uxor recedit, vir, quamvis dotem habeat, minimè obligetur ad ipsam alendam. Quia uxor tenetur viro dotem tradere, & in ipsius obsequio esse; quare si in alterutro deficiat, cessat ipsam alendi obligatio. Et econtrà, si vir in culpa sit, tenetur uxorem absque dote ductam alere. Quia si secum habitaret, ad id teneretur, & cum viri culpam minimè habitet, gaudebit habitantis privilegio.

Hinc inferit idem Auctor n. 22. uxorem à viro recedentem, ob nimiam castigationem, alendam

721.

Mulier, recedens ob

K k k k k

lendam

vimiam ca-
stigationem,
alenda est.

lendam esse à viro; secus si moderata sit. Quia in priori casu culpa viri est; in posteriori autem uxoris. Permissum est enim viro uxorem corrigere, moderatèque punire; arg. l. 15. ff. Solutio Matr. At caute & comiter oportet eam tractare. Talis namque est inter illos societas, qualis inter patrem & filium; non cujusmodi inter mancipium & dominum.

Non sufficit
quilibet ex-
cessus, juxta
Sanchium.

Sed nunquid sufficit quilibet excessus in puniendi? Existimo (inquit Sanchez) exigi nimium castigationis excessum, quò fuga hæc uxoris culpà vacet; ac proinde extrà viri domum, eà non obstante, ipsi debeantur alimenta. Quàmvis enim vir aliquantulum rationis limites in corrigenda uxore excedat, non continuò licet uxori ab ejus consortio confugere. Sic illè.

Et Averſam.

Quem sequitur Averſa sup. §. Quintò, ibi: Censetur mulier suà culpà recedere, etiamsi ob aliquem correctionis, sibi à viro illatæ, excessum recedat: culpà autem viri, si ob nimium excessum.

722.
Quid si
mulier sit
parata redi-
re, & vir
nolit eam
recipere?

Sed si mulier (prosequitur) quæ injustè recesserit, parata sit postea redire, & vir nolit eam recipere: ex tunc dicitur culpà viri abesse; qui proinde tenebitur eam alere. Et similiter, si vir, qui injustè uxorem vexaverat, aut expulerat, eam revocet, & sufficientem securitatem offerat pro cautela uxoris, & hæc nolit adhuc redire, jam suà culpà aberit; atque adeò donec sic manserit, immunis erit vir ab onere eam alenda. Ita Averſa

Attenden-
dum hic est
ad ultimam
culpam.
Sanchez.

Post Sanchium sup. n. 24. ubi notat, ad decidendum, cujus culpà separatio habitationis contingat, attendendum semper esse ad ultimam culpam, juxta regulam, l. illud, 17. ff. de Periculo & commodo rei venditæ, ibi: *Æquum est, posteriorem moram nocere.*

723.
Quid si
mulier ob
hæresim in
carcerem
perpetuum
includatur?
Debet ali-
quid celebre-
tur divor-
tium. Probat
Sanchez.

Sed quid, si uxor ob propriam culpam, v. g. hæresim, in carcerem perpetuum includatur? Nisi vir celebret divortium, existimat Sanchez sup. n. 23. eum minimè excusari ab alimentis præstandis, præcisè ex hoc capite, sive propter eam absentiam. Quia (inquit) culpa illa uxoris non tendit directè ad separationem habitationis, sicuti contingit, quando proprià temeritate aufugit: undè in separatione illa nulla uxoris culpa versatur; sed tantum in causa. Quis enim diceret, uxorem, quæ culpà suà infecta est leprâ, licèt in causa sit prævisa, ob quam justè vir ab ejus consortio recedit, alendam ab eo minimè esse, quasi culpà suà seorsim habitantem?

Secunda
probatio ex
l. 73. ff. de
Iure dot.

Accedit: uxorem teneri alimenta mittere viro pauperi suà culpà bannito & exulanti; arg. l. 73. ff. de Iure dotium, ibi: *Manente Matrimonio, non perditura uxori ob has causas dos reddi potest, ut sese suosque alat, ut fundum idoneum emat, ut in exilium, ut in insulam legato parenti præstet alimoniam, aut ut egentem virum, fratrem, sororemque sustineat.* Idemque videtur dicendum, ubi vir culpà suà in trirēibus esset.

Probat 3.

Tandem: quia conjux suà culpà recedens jus alimentorum recuperat, ut statim diximus,

si poenentià ductus velit cohabitare: at, uxor, in carcerem perpetuò inclusa, sui delicti poenitentiam agit, paratæque est viro cohabitare, ubi sibi permissum fuerit: non ergò ex cohabitationis defectu privanda est alimentis. Ita Sanchez. Et meritò, quidquid Aliqui contradicant sine solido fundamento.

Ex quo à fortiori patet; mulierem esse alendam, quando ob viri furorē, vel morbum contagiosum, aut aliam justam causam seorsim habitabit; Cum enim culpà vacet, par non est, ut damnū privationis alimentorum subeat. Atque hæc satis de prima causa, excusante virum ab alimentacione uxoris.

Sequitur secunda, quæ est inopia viri, de qua Sanchez sup. n. 27. Maritus (inquit) inops non tenetur uxorem alere: sicut nec tenetur filios. Et ratio est: quia non tenetur uxori ultrà quàm facere possit; arg. l. 12. ff. Solutio Matr. *Maritum in id, quod facere potest, condemnari exploratum est.* Et l. 18. eod. ibi: *Licet in dotalibus rebus non solùm dolum, sed & culpam maritus præstet: cūns tamen quaritur in judicio de dote, an facere possit, dolum demeraxat comprehenditur.*

Quinimò, si uxor dives sit, tenetur viro inopi alimenta præstare, ut probat l. *Si cum dote*, 22. aliàs 23. eod. §. *Si maritus*, ibi: *Quid enim tam humanum est, quàm fortuitis casibus mulieris maritum, vel uxorem viri participem esse?* Adeò ut si bona dotalia non sufficiant, teneatur ex bonis paraphernalibus eum alere; ut patet ex vi mutux communicationis & subventionis, quæ debet esse inter conjuges: ut notat Averſa sup. §. *Averſa. Sextò.*

Ast nunquid etiam, soluto Matrimonio, quando nulla viri bona supersunt, ipsa tenetur ex bonis suis solvere debita, à viro contracta, ad ipsam & familiam alendam, ut ad solvendam famulorum mercedem, domus locationem, vestes & cibaria familiæ? Et idem quæri potest de filijs: eadem enim est utriusque quæstionis decisio & ratio.

Multi Doctores (inquit Sanchez sup. n. 28.) & satis probabiliter opinantur, uxorem teneri, & filios ad dictum æs alienum solvendum. Ducuntur Primò: quia ubi res aliena in utilitatem alicujus conversa est, quàmvis eam minimè acceperit, tenetur saltem in subsidium accipientis, qui non est solvendo. Sed in casu nostro pecuniæ mutuo acceptæ à marito, aut patre inope, cessere in utilitatem uxoris & filiorum, habentque eas ex causa lucrativa, non autem onerosa: ergò &c.

Minor, in quo tota difficultas est, probatur: quia maritus vel pater inops minimè tenetur uxorem aut filios alere; ac proinde alimenta, ab ipso præstita, non habebunt ex causa onerosa, scilicet tamquam ipsis debita; sed ex causa lucrativa, & ex viri liberalitate: undè & pecunia, in alimentis expensa, dicitur conversa in uxoris & filiorum utilitatem: atque adeò occasione mutui, accepti à viro paupere, effecti ditiores: se enim aut proprijs bonis, aut mutuo

724.
Quæ ob ju-
stam cau-
sam seorsim
habitabit, est
alenda.

Maritus
inops non te-
netur uxore-
m alere.

L. 12. &
18. ff. Sol.
Matr.

725.
Ipsa dives
tenetur ma-
ritum alere.
L. 22. eod.

Averſa.

An ipsa te-
netur sol-
vere debita
viri inopi.

726.
Pars affir-
mans pro-
bat 1.

accepto

accepto alerent, nisi maritus aut pater accepisset. Quid ni ergo teneatur solvere, marito aut patre non existente solvendo?

727. Respondet Sanchez sup. n. 29. (ubi tenet oppositam sententiam) uxorem & filios illa alimenta habere ex causa onerosa, & illud mutuum non verè dici conversum in eorum utilitatem. Ad quod probandum (non enim sufficit dicere) præmittit; in viro paupere non esse omnino extinctam obligationem alendi uxorem & filios; sed tantum suspensam pro inopiâ, illum excusantis, tempore: sicut quicumque debitor ratione inopiâ non deobligatur prorsus ab ære alieno solvendo; sed tantum suspenditur illa obligatio, excusaturque à solutione, dum impotentia ratione inopiâ durat.

Inopia non extinguit obligationem sed suspendit.

1. 9. Cod. de Remiss. pig. Cum ex causa, 9. Cod. de Remiss. pig. Nam si recepta a creditore mancipia, qua pignori fuerant data, hac mente socero tuo tradidisti, ut pignoris vinculum tuum dissolvatur, obligatio semel extincta instaurari non potest. Hoc præmissis, sic probat suam sententiam Sanchez.

728. Si Petrus, quò suis satisfaciat creditoribus, magnum æs alienum conflet, existimans fore, ut sit postea illud solvendo; quàmvis contrarium eveniat, nullus dicet, creditores, quibus eo mutuo satisfactum est, & in quorum utilitatem cessit, teneri posterioribus creditoribus, qui mutuo illas pecunias dederunt Petro. Quia hi posteriores creditores nullum cum prioribus contractum inière, & verè per mutuum transulère dominium in Petrum, & Petrus, tamquam verus Dominus, potuit suis debitis ex eo mutuo satisfacere, quàmvis ab illorum solutione ratione inopiâ excusaretur.

Similiter ergo; quàmvis maritus inops ratione impotentia eximatur, seu potius excusetur pro tunc ab onere alendi uxorem & filios, nec teneatur se ære alieno gravare, quo huic obligationi respondeat: at si verè se gravavit, & sic aluit, veram obligationem, ratione impotentia suspensam, adimplevit; nec dicetur pecunia illa conversa in utilitatem uxoris & filiorum, ad quam pater verè non tenebatur: nec uxor & filij verè dicentur effecti locupletiores, & ex causa lucrativa recipientes; sed potius ex causa onerosa, cum verè ipsis debitum receperint; ac proinde illud mutuum minimè astringentur solvere.

729. Et confirmatur: quia licet uxor esset dives tempore mutui, accepti à viro paupere, non tenebatur directè ad alimenta viri & filiorum; sed in subsidium; scilicet, viro non quærenti aliunde pecunias, quibus necessaria suppeditaret: &

Bosco de Matrim. Pars II.

cum jam quæsierit mutuo accipiens, uxor ab eo onere relevata est; nec ipsi pecunia est mutuo data, nec suo nomine recepta: non ergo illam solvere tenebitur. Ita Sanchez.

Atque hanc sententiam suam credit esse veram, licet res emptæ pecuniâ illâ mutuo acceptâ extant; adhuc enim uxor & filij non tenentur, quàmvis maritus aut pater solvendo non sit. Quia nulla est actio creditoribus adversus res mutuo emptas, nec illæ subjectæ sunt hypothecæ pro mutuo; sed sola est actio personalis adversus mutuatarium; arg. l. 13. Cod. de Oblig. lig. & act. Eum, cui mutuam dedisti pecuniam, ad solutionem urgere competenti debes actione: nam adversus negotiatores, quos ex mercibus pecunias abstulisse tuo debitori proponis, nullam habes actionem.

730. Quid si hoc eventum uxor iussa à viro tradere viri creditoribus centum, quæ ipsi ad hoc dedit, uxor expenderet in familiæ sustentationem, & vir non esset postea solvendo? Tenetur de suo solvere; quia causam dedit, ne creditores debitum recuperarent. Excipe dum familia graviter indiget.

731. Quippe (ut ait Sanchez sup. n. 30.) vit non minus debebat uxori & familiæ graviter indigenti, quàm creditoribus: si ergo adhuc existente marito Domino illorum nummorum (non enim transit dominium in creditores, ante solutionem illis factam) alijs creditoribus postpositis, uxor eos expendat in familiæ & sua sustentatione, cum graviter paterentur, nec vit subveniebat, debitum sibi recuperavit; ac proinde non tenebitur de suo solvere, deficientibus viri facultatibus. Sic ille.

Motus utique doctrinâ Navarri Sum. cap. 17. n. 268. utputa, uxorem non plus insumentem de bonis, per usuram à viro acquisitis, in ejustque dominium translatis, quàm sit sibi debitum ad congruam sustentationem juxta personæ qualitatem, ad nullam teneri restitutionem. Quia vir non minus debitor illi existit hujus congruæ sustentationis, quàm cæteris creditoribus. Vide quæ de hac re alibi diximus.

732. Impresensiarum sequitur tertia causa, per quam excusatur vir ab alimentatione suæ uxoris. Est autem, non solutio dotis promissæ. Et ratio est (inquit Sanchez sup. disp. 5. n. 2.) quoniam dos quasi in pretium datur, ut ex ejus fructibus maritus onera Matrimonij sustineat, uxoremque alat; l. 20. Cod. de Jure dotium, l. 20. Cod. Pro oneribus Matrimonij, mariti lucro fructus totius dotis esse, quos ipse cepit; vel si uxori capere donationis causa permisit, eum, in quantum locupletior facta est, posse agere, manifestissimi juris est. Et l. 7. ff. cod. Dotis fructum ad maritum pertinere debere, æquitas suggerit: cum enim ipse onera Matrimonij subeat, æquum est, eum etiam fructus percipere.

733. Quare dote minimè solutâ, non tenetur maritus stare contractui, eaque onera sustinere. Quia (inquit Averla sup. §. Primo) obligatio fuit reciproca; ex parte quidem viri ad alendam uxorem,

K k k k z

uxorem, & ex parte uxoris ad solvendam viro dotem: & intantum vir se obligavit ad alendam uxorem, inquantum ei constituta & promissa fuit dos, nisi fortè aliud expresserit: quare dum non adimpletur solutio dotis ex parte uxoris, neque tenetur vir adimplere suam obligationem de alenda uxore.

Si pars dotis solvatur, tenetur pro rata alere. l. 76. ff. de Rei vind.

Et similiter, si dos ei solvatur in partem, & non in totum, non tenebitur ex integro alere; sed benè tenebitur pro rata & proportionem partis acceptæ; arg. l. 76. ff. de Rei vindic. *Quæ de tota re vindicanda dicta sunt, eadem & de parte intelligenda sunt, officio Judicis continetur, pro modo partis ea quoque restitui jubere, quæ simul cum ipsa parte restitui debent.* Ergò similiter officio viri continetur pro modo partis dotis solutæ, jubere ea alimenta præberi, quæ simul cum ipsa parte præberi debent.

733. limitaciones hujus sententia ex Sanchez.

Intelligo autem (inquit Sanchez sup.) quando solvens est in mora; si enim tempus concessum à viro ad dotem solvendam, nondum accesserit, non potest ob solutionis defectum negare alimenta. Quia alter non est in mora, sibi que imputare debet vir, qui eam dilatione concessa, se ad Matrimonij onera subeunda astrinxit. Idemque dicendum, si solutionem remisit. Vel si non soluta sibi dote, continet in alenda uxore, nihil instans vel protestans, minimè poterit postea perere pretium alimentorum ab ipsa uxore, vel à dotis promissore; videtur enim affectu conjugali facta donatio seu remissio.

Dico: *Ab ipsa uxore, vel à dotis promissore:* quia subinde non ipsa uxor; sed pater ejus, vel etiam aliquis extraneus, id est, qui habet mulierem in sua potestate, promittit dotem; & eadem in ipsis militat ratio, ut non soluta, vel soluta dote, vir debeat, vel non debeat alimenta præstare.

734. Objectio.

Sed enim dicit aliquis: tamen si dos non solvatur, equidem uxor manet in obsequio viri: ergò tenetur eam alere, sicuti famulum quemcumque, sibi ministrantem.

Solutio.

Respondeo neg. Consequentiam: quia uxor (ut notat Sanchez sup. n. 6.) tenetur & dotem, & obsequia præstare; quare alterum tantum præstando, non liberatur, ut sic necessariò alenda sit, saltem in toto. Jam autem famulus nullam obligationem habet ministrandi; & ideo meritò pro servitio suo exigit alimenta.

735. Opinio Aversa, virum teneri pro parte, propter alia obsequia mulieris.

Dixi: *Saltem in toto:* quia Aversa sup. §. *Primo*, inquit: dici posset teneri saltem in parte. Et eò magis, si uxor abundet in obsequijs & ministerijs domesticis. Aut si dos ipsa non erat per se sufficiens ad alimentorum expensas, justum non erit, ut ob ejus defectum tota alimonia denegeretur; sed debebit saltem in parte præstari. Sic ille.

Tenetur, Fateor, uxor obsequia præstare ex vi contractus matrimonialis; sed quid tum? An ideo vir ad nihil obligabitur pro obsequijs præstitis, ex quibus alioqui, alteri impensis, posset uxor seipsam, saltem ex parte, alere? Iple ex naturam contractus, ut in principio dixi, est caput

uxoris, & familiæ, eique incumbit familiam totam regere & sustentare. Dos autem promittitur, ut hoc suum munus tantò facilius & commodius possit explere. Ergò dote non soluta, equidem videtur obligari pro alijs obsequijs, saltem ex aliqua parte, uxorem alere.

Imò etiam aliquando ex toto; si v. g. post promissam bonâ fide dotem ab ipsa uxore, aut ejus patre, accidat jactura bonorum & impotentia solvendi. Ratio est (inquit Sanchez sup. n. 5.) quia uxor, ejusque pater gaudent beneficio, conveniri nequeant pro dote solvenda, ultra quam facere possint; nisi dolosè promiserint dotem, scientes se eam solvendo minimè esse. Et ideo dixi: *Bonâ fide*, id est, scientes se eam solvendo esse. Nominavi autem uxorem, ejusque patrem: quia putat Sanchez, si extraneus promiserit, & nondum solverit, indistinctè maritum non teneri alere uxorem. Ita Sanchez.

Sed potius (inquit Aversa) absolute videtur, quicumque sit, qui promiserat, dum postea solvere non potest, teneri semper virum ad alendam uxorem: quia non debet uxor alimentis privari, dum non ex culpa, sed ex impotentia dos non solvitur. Sic ille. Et ego, Estò siquidem sola uxor, ejusque pater gauderent eo beneficio, jure positivo sic disponente; hinc tamen non sequitur, uxorem jure naturali alimentorum privari debere sine sua culpa.

Quinimò tamen si ob suam culpam, v. g. hæresim, privata foret dote promissa & soluta, adhuc Quidam existimant, alendam esse à viro: quoniam in defectum dotis & patrimonij vir tenetur ex debito conjugali uxorem alere. At verò Sanchez sup. n. 10. sic distinguit: Si parentes (inquit) in facultatibus sint, ut ipsam alere valeant, tenentur quidem; virque ab eo onere eximetur: si autem pauperes sint parentes, tenebitur vir.

Probatur: quia vir ratione dotis solutæ tenetur uxorem alere, & dum non solvitur, liber est ab ea obligatione: at quando culpâ uxoris publicatur, perinde est, ac si soluta non esset; siquidem uxoris culpâ pretium sustentationis auferitur. Nec est simile, ubi vir indotatam uxorem duxit; suâ enim sponte, nullo recepto pretio, se ad alimenta astrinxit.

Quod autem tunc pater dives teneatur, probatur quia quâmvīs culpâ mulieris deperdita sit dos, tenetur adhuc pater illam alere. Et ubi parentes sunt pauperes, teneri virum, ducor; quia in ejus obsequio & consortio eum sit, nec parentes ei subvenire possint, amor conjugalis & nexus tam arctus petit, ut à viro alatur, ne fame pereat.

Insuper utramque partem comprobo ex l. 28. ff. de Relig. & sumpt. funer. *Quod si nulla dos esset: tunc omnem impensam (funeris) patrem præstare debere, Atilicinus ait: aut hæredes ejus mulieris, puta emancipata. Quod si neque hæredes habeant, neque pater solvendo sit: maritum, inquantum facere potest, pro hoc conveniri, ne injuria ejus videretur, quondam uxorem ejus insepultam relinqui.*

Tandem:

Tandem : quia quando uxor patre caret, qui ei consulere possit, procedit ratio prioris sententia, ut in defectum dotis, & patrimonij, teneatur vir ex conjugalis vinculi & amoris debito ipsi alimenta præstare. Hucusque Sanchez.

*Aversa do-
cet absolute
teneri mari-
tum Probat
Simancas.
Surdus.*

Sed potius (inquit Aversa sup. §. Quarto) videtur, absolute teneri maritum, ut sentiunt Simancas de Cathol. instit. tit. 16. n. 19. Surdus de Aliment. tit. 7. q. 21. n. 6. Quia certe postquam uxor dotata est, & à patre accepit dotem sibi debitam, ita transfertur in potestatem mariti, ut ejus onus & sustentatio pertineat deinceps ad maritum, non ad patrem. Et sicut ipsa mulier eximitur à subjectione patris, & deducitur in subjectionem mariti, debetque sua obsequia præstare marito: in ipsam enim prorsus converti debet: *Relinquet patrem & matrem, & adhaerebit marito suo*: ita è converso onus illam alendi in quacumque jactura per se spectabit ad maritum, potius quam ad patrem; etiamsi culpa & delicto suo in talem jacturam inciderit.

739.
*Respondet
ad opposita
fundamen-
ta.*

Quare ad fundamenta opposita dicendum est; non esse parem rationem hujus casus cum illo, quando dos promissa non solvitur: quia tunc potest cogi debitor ad solvendum. Sed potius parem rationem esse cum alio casu, quo mulier indotata ducitur: quia in hoc pariter casu mulier remanet tamquam indotata. Vel cum alio casu, quo dos promissa non potest solvi: quia pariter non debet iterum solvi, seu in alimentis iterum præstari, postquam semel soluta fuit.

In lege autem allegata sermo non est de casu, quo mulier ob suum delictum dote & bonis spoliata fuisset; sed absolute, quo non habet dotem; in quo Sanchez ipse fatebatur, debere alii marito: & sic etiam in morte sepeliri debebit. Sensus tamen esse videtur, vel quando pater non dederat promissam dotem: vel de muliere, quæ juxta divortio à marito dimissa fuisset, & sic nec in vita alii, nec in morte expensis ejus debeat sepeliri, nisi in defectu patris. Hactenus præfatus Auctor. Cujus sententia mihi magis placet; nisi quòd de divortio nulla fiat mentio in d. lege, & ideo gratis sic explicetur.

740.
*Quid si vir
duxerit
uxorem di-
vitem indo-
tata? Opi-
nio Sanchez*

Cæterum si à me quæritur: quid juris, quando vir duxit sponte sua uxorem indotatam; ipsa tamen de suis proprijs bonis dives sit, vel ejus pater dives sit, possintque commodè dotem constituere. Existimat Sanchez sup. n. 9. non teneri virum ad alimenta, dum uxor illa dives dotem constituere renuit. Ducor (inquit) quia dum mulier dives absque dotis promissione ducitur, videtur tacite actum de dote constituenda. Quare dum dos tacite promissa non solvitur, juxta causam vir habet denegandi alimenta. Quando autem non ipsa mulier, sed ejus pater dives esset, dotemque constituere nolle, teneretur maritus, qui ni de dote pactus est, ipsam alere, liberumque illi esset, à patre dotem petere. Sic ille.

*Quid senti-
at Aversa.*

At verò Aversa sup. §. Tertio: similiter (inquit) videtur, quòd si ipsa uxor dives sit, teneatur quidem vir ipsam semper alere, possit tamen instare pro dote sibi constituenda, juxta sententi-

am dicentem, debere uxorem divitem, quamvis sine dotis promissione ductam, constituere adhuc postea dotem. Ita hic Auctor.

Sed pone, quòd renuat constituere: si reverà promissa non est, vir sibi imputet, quòd debeat eam alere; quia potuit & debuit id prævidere. Sin autem tacite promissa, quòd Sanchio incumbit probare, teneo ejus sententiam. Dicit quidem Sanchez, se id probasse lib. 1. disp. 59. n. 4. & disp. 60. n. 2. verum ego nullam ibi aliam invenio probationem, quam auctoritatem aliorum Doctorum, qui ita sentiunt. Et oppositum docent Alij, quòd etiam Sanchez probabile existimat. Cum ergò uxor sit in possessione suorum bonorum, non videtur his privanda, juxta Reg. 65. in 6. *In pari delicto vel causa potior est conditio possidentis.*

741.
*Inducimus
Auctoris.*

Reg. 65. in
6.

His ita constitutis de obligatione viri, alendi uxorem, facile erit ostendere veritatem nostræ Conclusionis. Quantum ad primam partem; scilicet: *Vir promotus ad Ordines sacros, remanens in saeculo, tenetur alere uxorem*, ita ut præcisè per illam promotionem non eximatur ab eo onere, non est relictus dubitandi locus: cum enim retineat dotem, & fructus ejus ipsi cedant, ut suppono; quidni permaneat idem onus, quòd prius ratione dotis persoluta habebat?

Probat 1.
pars Con-
clus.

Enimverò quòd uxor amplius non præstet ipsi obsequia, quæ solebat præstare, id vir sibi ipsi imputare debet, qui voluntarie talem Ordinem suscepit, quo tenetur ex ordinatione Ecclesie, habitaculo, aut talem cubiculo ab ea separari, juxta illud d. cap. *Episcopus benedictionem*, 77. dist. *Sanè si conjugati juvenes consenserint ordinari, etiam uxorum voluntas ita requirenda est, ut sequestratio mansionis cubiculo &c.*

742.
*Occurrit
objectioni.*

Cap. 6.
dist. 77.

Ubi Gloss. verb. *Sequestrato*, inquit: *Inf. 81. dist. Volumus, contra. Sed dicit de suspectis. Vel dicit quòd thalamus tantum debet sequestrari, non autem mansio; & hoc obinet in uxore promovendi. Atque adeo, secundum hanc Glossam, etiam reliqua obsequia, præter copulam, poterit ei præstare.*

Appositè Leo Papa IX. (aliàs Humbertus ejus Legatus) contra Epist. Nicetæ Abbatis (& refertur dist. 32. cap. 11.) *Omnino (inquit) consistemus, non licere Episcopo, Presbytero, Diacono, Subdiacono propriam uxorem causa religionis abjicere à cura sua; scilicet, ut ei victum & vestitum largiatur, non ut cum illa ex more carnaliter jaceat.*

743.
*Oratorius
non potest à
cura sua ab-
jicere uxo-
rem, per c.
11. dist. 32.*

Dum autem ordinatus intrat Religionem, similiter manifestè constat, eum non amplius teneri uxorem alere; cum nihil proprii habeat, ex quo posset eam alere. Nec uxor conqueri potest, utpote de cujus licentia intravit.

Sed nunquid adultera conqueri potest, si innocens renuat in posterum eam alere? Certè non magis, quam si domo expellatur, & per sententiam divortij perpetuo toro & habitatione separetur. Liqueat profecto ex jure tam Canonico, quam civili, adulteram à viro separatam amittere dotem vel dotantium: quid ergò mirum, si etiam amittat jus alimentorum, quòd

744.
*Probat 2.
pars Con-
clus.*

propter dotem ei competebat ?
Sanchez
 eam intelli-
 git in foro
 conscientia,
 si est adul-
 tera occulte.

Loquatur Sanchez lib. 10. disp. 8. n. 25. Quamvis in foro externo, sicut vir non potest negare convictum uxori adulteræ occultæ, ita nec alimenta ; sed cogetur ad utrumque, donec divortij sententia feratur: at in foro conscientia, sicut vir conscius adulterij potest negare convictum uxori, ita & alimenta. Quia omni jure maritali potest tutâ conscientia illam privare.

Abbas in-
distinçtè lo-
quitur.

Imò Abbas cap. fin. de Adult. n. 3. indistinçtè ait: Non tenetur maritus eam alimentare, & lucratur dotem, ut in cap. Plerumq. de Donat. inter virum & uxorem. Quod intelligerem (inquit Sanchez) si ipsam expellat ob adulterium illud occultum ; vel si non expellat, eò quòd commodè non potest, & caret probatione, quâ contra ipsam litigantem se tucatur ; at non habet eam ut uxorem, sed retinet, donec divertere possit. Sic ille.

745. Meminit autem adulterij occulti : quia Aliqui, quamvis admittant, virum posse negare alimenta uxori notoriè adulteræ ; secus tamen ob

adulterium non notorium. Quidam etiam asse- *Quidam*
 runt, ut refert Sanchez supra n. 23. virum teneri *or positum*
 præstare alimenta uxori adulteræ, etiam factâ *tenent.*
 tori separatione. Quia (inquit) non desinit esse uxor. Sed si hoc fundamentum valeret, sequeretur, etiam ob dotem promissam non solutam illicitè negari alimenta ; quia per hoc non desinit esse uxor.

Dico ergo ; tunc uxorem adulteram non esse *Judicium*
 alendam à viro, quando potest privari dote. De *Auctoris.*
 qua utique privatione seu amissione dotis tractat Sanchez sup. n. 2. & seqq. Si ego singula vellem persequi, & rigidè examinare, quæ ipse & Alij latè disputant de adulterio, & pœnis ejus, quis esset finis Operis mei? Qui tamen aliquando imponendus est, & hîc eum impono ad majorem gloriam Dei, qui est " & ", principium & finis, qui creavit hominem masculum & fœminam ad imaginem suam, benedixitque eis dicens : *Crescite & multiplicamini & replete terram.*

INDEX

